

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 1143/2014,**22. oktoober 2014,****looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Võõrliikide – loomade, taimede, seente või mikroorganismide – esinemine uutes kohtades ei ole alati murettekitav. Märkimisväärne osa võõrliikidest võib aga muutuda looduslikku tasakaalu ohustavaks ja oluliselt kahjustada bioloogilist mitmekesisust ja sellega seotud ökosüsteemi teenuseid ning avaldada muud sotsiaalset ja majanduslikku mõju, mida tuleks vältida. Ligikaudu 12 000 liidu ja teiste Euroopa riikide liikidest on võõrliigid, millest hinnanguliselt umbes 10–15 % ohustavad looduslikku tasakaalu.
- (2) Looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid on üks peamisi ohte bioloogilisele mitmekesisusele ja sellega seotud ökosüsteemi teenustele, eelkõige geograafiliselt ja evolutsiooni seisukohalt isoleeritud ökosüsteemides (nt väikesaared). Risk, mida sellised liigid endast kujutavad, võib suureneda ülemaailmse kaubanduse, transpordi, turismi ja kliimamuutuse edenedes.
- (3) Looduslikku tasakaalu ohustavatest võõrliikidest lähtuv oht bioloogilisele mitmekesisusele ja sellega seotud ökosüsteemi teenustele võib avalduda mitmel viisil, muu hulgas võivad nad rängalt kahjustada pärismaiseid liike ning ökosüsteemide struktuuri ja toimimist, kuna nad mõjutavad elupaiku, kisklust ja konkurentsi, kannavad edasi haigusi, tõrjuvad kohalikud liigid märkimisväärses ulatuses välja ning segunevad pärismaiste liikidega, mille tulemusena muutuvad pärismaiste liikide populatsiooni geneetilised omadused. Lisaks võivad looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid avaldada ka märkimisväärt kahjulikku mõju inimese tervisele ja majandusele. Üksnes elusendid ja nende paljunemisvõimelised osad kujutavad endast ohtu bioloogilisele mitmekesisusele ja sellega seotud ökosüsteemi teenustele, inimese tervisele ja majandusele, ning seetõttu tuleks käesoleva määrusega kehtestatud piiranguid kohaldada ainult nende suhtes.
- (4) Liidule kui nõukogu otsusega 93/626/EMÜ ⁽³⁾ heakskiidetud bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osalisele on siduv konventsiooni artikli 8 punkt h, mille kohaselt on iga osaline kohustatud, kuivõrd see on võimalik ja asjakohane, „vältima selliste võõrliikide asustamist, mis ohustavad ökosüsteeme, elupaiku või liike, ning selliseid liike reguleerima ja likvideerima”.
- (5) Liit kui nõukogu otsusega 82/72/EMÜ ⁽⁴⁾ heakskiidetud Euroopa looduslike liikide ja looduslike elupaikade kaitset käsitleva konventsiooni osaline on võtnud endale kohustuse võtta kõik asjakohased meetmed looduslike taime- ja loomaliikide elupaikade kaitse tagamiseks.

⁽¹⁾ ELT C 177, 11.6.2014, lk 84.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 16. aprilli 2014. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 29. septembri 2014. aasta otsus.

⁽³⁾ Nõukogu 25. oktoobri 1993. aasta otsus 93/626/EMÜ bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni sõlmimise kohta (EÜT L 309, 13.12.1993, lk 1).

⁽⁴⁾ Nõukogu 3. detsembri 1981. aasta otsus 82/72/EMÜ Euroopa floora ja fauna ning nende kasvu- ja elupaikade kaitse konventsiooni sõlmimise kohta (EÜT L 38, 10.2.1982, lk 1).

- (6) Selleks et toetada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2000/60/EÜ, ⁽¹⁾ 2008/56/EÜ ⁽²⁾ ja 2009/147/EÜ ⁽³⁾ ning nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ⁽⁴⁾ eesmärkide saavutamist, peaks käesoleva määrusega kehtestama eeskirjad, et vältida, vähendada nii palju kui võimalik ja leevendada looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kahjulikku mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja sellega seotud ökosüsteemi teenustele ning inimese tervisele ja ohutusele ning vähendada nende sotsiaalset ja majanduslikku mõju.
- (7) Mõned liigid levivad loomulikult ühest kohast teise keskkonnas toimuvate muutuste tõttu. Seetõttu ei tuleks neid pidada võõrliikideks uues keskkonnas ning need tuleks käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta. Käesolevas määruses tuleks keskenduda üksnes liikidele, mis on liitu sisse toodud inimese sekkumise tagajärjel.
- (8) Praegu on rohkem kui 40 loomatervist käsitlevat liidu seadusandlikku akti, mis sisaldavad sätteid loomahaiguste kohta. Lisaks sisaldab nõukogu direktiiv 2000/29/EÜ ⁽⁵⁾ sätteid taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2001/18/EÜ ⁽⁶⁾ on sätestatud kord, mida kohaldatakse geneetiliselt muundatud organismide suhtes. Seetõttu peaksid looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike käsitlevad uued eeskirjad olema kooskõlas ega tohiks kattuda nimetatud liidu õigusaktidega ning neid eeskirju ei tohiks kohaldada kõnealuste õigusaktidega reguleeritud organismide suhtes.
- (9) Eeskirjad, milles käsitletakse luba teatavate võõrliikide kasutamiseks teatavaks otstarbeks, on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EÜ) nr 1107/2009 ⁽⁷⁾ ja (EL) nr 528/2012 ⁽⁸⁾ ning nõukogu määrusega (EÜ) nr 708/2007 ⁽⁹⁾. Teatavate liikide kasutamine on nimetatud määruste alusel käesoleva määruse jõustumise ajal juba lubatud. Selleks et tagada sidus õigusraamistik, tuleks kõnealuseks otstarbeks kasutatavad liigid seega käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta.
- (10) Kuna looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike on palju, on oluline tagada, et kõigepealt käsitletakse neid looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike, mida peetakse probleemseteks liidu jaoks. Seepärast tuleks koostada liidu jaoks probleemseteks peetavate looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekiri („liidu nimekiri“) ja seda korrapäraselt ajakohastada. Looduslikku tasakaalu ohustavat võõrliiki tuleks pidada liidu jaoks probleemseks, kui kahju, mida see põhjustab mõjutatud liikmesriikides, on sedavõrd suur, et see õigustab liiduliselt kohaldatavate erimeetmete võtmist, sealhulgas liikmesriikides, keda kõnealune liik veel ei mõjuta või isegi tõenäoliselt ei hakka mõjutama. Selleks, et liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide osa oleks proportsionaalne, tuleks koostada liidu nimekiri ja seda järk-järgult ajakohastada; liidu nimekiri peaks keskendumisele nendele liikidele, mille lisamine nimekirja ennetaks, vähendaks nii palju kui võimalik või leevendaks tulemuslikult kõnealuste liikide kahjulikku mõju kulutõhusal viisil. Kuna samasse taksonoomilisse rühma kuuluvatel liikidel on sageli sarnased ökoloogilised nõuded ja nad võivad endast kujutada sarnast riski, tuleks asjakohasel juhul lubada taksonoomiliste liigirühmade lisamist liidu nimekirja.
- (11) Käesoleva määruse peamine kohaldamisvahend on kriteeriumid, mille alusel liike liidu nimekirja kantakse. Ressurside tulemusliku kasutamise tagamiseks tuleks nende kriteeriumide abil kindlustada, et nimekirja kantakse just need liigid praeguseks teadaolevate potentsiaalsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide hulgast, millel on kõige suurem kahjulik mõju. Komisjon peaks esitama käesoleva määrusega loodud komiteele ettepaneku kõnealustel kriteeriumidel põhineva liidu nimekirja kohta ühe aasta jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist. Ettepaneku

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategie raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

⁽⁴⁾ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

⁽⁵⁾ Nõukogu 8. mai 2000. aasta direktiiv 2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta (EÜT L 169, 10.7.2000, lk 1).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku kesk-konda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrus (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist (ELT L 167, 27.6.2012, lk 1).

⁽⁹⁾ Nõukogu 11. juuni 2007. aasta määrus (EÜ) nr 708/2007 võõrliikide ja piirkonnast puuduvate liikide kasutamise kohta vesiviljeluses (ELT L 168, 28.6.2007, lk 1).

tegemisel liidu nimekirja kohta peaks komisjon teavitama kõnealust komiteed sellest, kuidas ta neid kriteeriume arvesse võttis. Kriteeriumid peaksid sisaldama riskianalüüsi nende kohaldatavate sätete alusel, mis on kokku lepitud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asjakohastes lepingutes liike käsitlevate kaubanduspiirangute kehtestamise kohta.

- (12) Selleks et vältida ebaproportsionaalseid või ülemääraseid kulusid mis tahes liikmesriigile ja tagada liidu tegevuse lisaväärtus käesoleva määruse abil, peaks komisjon liidu nimekirja ja sellest tulenevate meetmete kohta ettepaneku tegemisel arvesse võtma rakendamiskulusid liikmesriikidele, tegevusetusest tulenevaid kulusid, kulutasuvust ning sotsiaalmajanduslikke aspekte. Sellega seoses tuleks liidu nimekirja kantavate looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide valimisel pöörata erilist tähelepanu liikmesriigis laialt kasutatavatele ning olulist sotsiaalset ja majanduslikku kasu toovatele liikidele, ilma tegemata järeleandmisi käesoleva määruse eesmärkides.
- (13) Selleks et tagada vastavus WTO asjakohastest lepingutest tulenevatele eeskirjadele ja käesoleva määruse ühtne kohaldamine, tuleks kehtestada ühised kriteeriumid riskihindamise läbiviimiseks. Asjakohasel juhul peaks need kriteeriumid põhinema olemasolevatel riiklikel ja rahvusvahelistel standarditel ning need peaksid hõlmama järgmist: liikide omaduste eri aspektid, liitu sissetoomise risk ja viisid, liikide kahjulik sotsiaalne ja majanduslik mõju ning kahjulik mõju bioloogilisele mitmekesisusele, kasutusviiside võimalik kasu ja leevendamismeetmete kulud võrreldes kahjuliku mõjuga, samuti keskkonna-, sotsiaalse ja majandusliku kahjuga seotud potentsiaalsete kulude hindamine, millega tõendatakse olulisus liidu jaoks, mis omakorda õigustab meetmete võtmist. Selleks et töötada süsteem välja järk-järgult ja omandatud kogemuste põhjal, tuleks üldist lähenemisviisi hinnata 1. juuniks 2021. aastal.
- (14) Mõned looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid on kantud nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97⁽¹⁾ B lisse ning nende import liitu on keelatud, kuna nende oht looduslikule tasakaalule on kindlaks tehtud ning nende sissetoomine liitu avaldab kahjulikku mõju pärismaistele liikidele. Need liigid on *Callosciurus erythraeus*, *Sciurus carolinensis*, *Oxyura jamaicensis*, *Lithobates (Rana) catesbeianus*, *Sciurus niger*, *Chrysemys picta* ja *Trachemys scripta elegans*. Et tagada ühtse õigusraamistiku ja ühtsete eeskirjade kohaldamine looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide suhtes liidu tasandil, tuleks kõnealused looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid kanda liidu nimekirja esmajärjekorras.
- (15) Eelistada tuleks ennetamist, mis on keskkonna seisukohast üldiselt soovitatavam ja kulutõhusam kui juba tekkinud probleemide reageerimine. Seetõttu tuleks esmatähtsaks pidada selliste looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kandmist nimekirja, mida liidus veel ei esine või mis on invasiooni varajases etapis, ning looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike, millel on tõenäoliselt kõige suurem kahjulik mõju. Kuna uusi looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike võidakse liitu jätkuvalt sisse tuua ja siin püsima jäänud võõrliigid levivad ja laiendavad oma levikuala, on vaja tagada, et liidu nimekirja vaadatakse läbi ja ajakohastatakse pidevalt.
- (16) Uurida tuleks võimalusi liikmesriikide vahel piirkondliku koostöö tegemiseks seoses nende jaoks probleemsete samade liikidega, mis ei ole võimelised looma suures osas liidust elujõulist populatsiooni. Kui käesoleva määruse eesmärke on parem saavutada liidu tasandil võetavate meetmetega, võib kõnealused liigid kanda ka liidu nimekirja.
- (17) Käesoleva määruse eesmärkide saavutamisel on asjakohane võtta arvesse äärepoolseimate piirkondade erilist olukorda ning eelkõige nende kõrvalist asukohta, isoleeritust ja nende vastava bioloogilise mitmekesisuse ainulaadust. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) määratletule, võttes arvesse Euroopa Ülemkogu otsuseid 2010/718/EL⁽²⁾ ja 2012/419/EL⁽³⁾ tuleks käesoleva määrusega kehtestatud nõudeid võtta liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega seotud piiravaid ja ennetavaid meetmeid seetõttu kohandada äärepoolseimate piirkondade eripäraga.
- (18) Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega seotud riskid ja probleemid on piiriülese tähtsusega väljakutse, mis mõjutab kogu liitu. Seepärast on oluline kehtestada liidu tasandil keeld liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tahtliku või hooletusest liitu sissetoomise, paljundamise, kasvatamise, vedamise, ostmise, müümise, kasutamise, vahetamise, pidamise ja keskkonda viimise kohta, et tagada varajaste ja järjepidevate meetmete võtmine kogu liidus, vältimaks siseturu moonutusi ning olukordi, kus ühe liikmesriigi tegevusetus vähendab teises liikmesriigis võetud meetmete tulemuslikkust.

⁽¹⁾ Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Ülemkogu 29. oktoobri 2010. aasta otsus 2010/718/EL Saint-Barthélemy saare staatuse muutmise kohta Euroopa Liidu suhtes (ELT L 325, 9.12.2010, lk 4).

⁽³⁾ Euroopa Ülemkogu 11. juuli 2012. aasta otsus 2012/419/EL, millega muudetakse Mayotte'i staatust Euroopa Liidu suhtes (ELT L 204, 31.7.2012, lk 131).

- (19) Teadusuuringute ja *ex situ*-kaitsetegevuste võimaldamiseks on vaja ette näha erieeskirjad, milles käsitletakse selliseid liidu jaoks probleemseid looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike, millega seoses nimetatud toiminguid tehakse. Neid toiminguid tuleks teostada kinnistes asutustes, kus organisme hoitakse suletud tingimustes ning võetakse kõik vajalikud meetmed, et vältida liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide põgenemist või ebaseaduslikku lahti laskmist. Kui komisjon kaalukast avalikust huvist tulenevatel nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel selleks volituse annab, peaks kõnealuseid eeskirju olema võimalik kohaldada ka teatava muu tegevuse, sealhulgas äritegevuse puhul. Nende eeskirjade rakendamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata sellele, et vältida mis tahes kahjulikku mõju kaitsealustele liikidele ja elupaikadele kooskõlas asjaomase liidu õigusega.
- (20) Võib olla juhtumeid, kus liidu piiril esineb või liidu territooriumil avastatakse võõrliik, mis ei ole veel tunnustatud liidu jaoks probleemseks looduslikku tasakaalu ohustavaks võõrliigiks. Seepärast tuleks liikmesriikidele anda võimalus võtta olemasoleva teadusliku tõendusmaterjali põhjal teatavaid kiireloomulisi meetmeid. Sellised kiireloomulised meetmed annaksid võimaluse viivitamata reageerida looduslikku tasakaalu ohustavatele võõrliikidele, mille sissetoomine, püsima jäämine ja levimine asjaomastes riikides võib kaasa tuua riske, samal ajal kui liikmesriigid hindavad WTO asjakohaste lepingute kohaldatavate sätete alusel tegelikke nendega kaasnevaid riske, eelkõige selleks, et tunnustada need liigid liidu jaoks probleemseteks looduslikku tasakaalu ohustavateks võõrliikideks. Liikmesriigi kiireloomuliste meetmete kõrval peab olema võimalus võtta kiireloomulisi meetmeid liidu tasandil, et järgida WTO asjakohaste lepingute sätteid. Liidu tasandi kiireloomulised meetmed pakuksid liidule ka mehhanismi kiireks tegutsemiseks kooskõlas ettevaatusprintsipiiga, kui on leitud uus looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik või kui on olemas otsene oht sellise liigi sisenemiseks liitu.
- (21) Suur osa looduslikku tasakaalu ohustavatest võõrliikidest tuuakse liitu sisse tahtmatult. Seepärast on oluline tulemuslikumalt hallata tahtmatu sissetoomise teid. Meetmeid tuleks võtta järk-järgult, kuna kogemusi on selles valdkonnas suhteliselt vähe. Meetmed peaksid hõlmama vabatahtlikke meetmeid (nt meetmed, mis on ettepanud Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni dokumendis „Guidelines for the Control and Management of Ships' Biofouling”) ja kohustuslikke meetmeid. Meetmed peaksid tuginema liidu ja liikmesriikide kogemustele teatavate liikumiste haldamisel, sealhulgas meetmetele, mis on kehtestatud 2004. aastal vastu võetud laevade ballastvee ja sette kontrolli ning käitlemise rahvusvahelise konventsiooniga. Komisjon peaks sellest tulenevalt võtma kõik vajalikud meetmed, et innustada liikmesriike nimetatud konventsiooni ratifitseerima.
- (22) Et töötada välja piisav teadmiste baas looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega seotud probleemide lahendamiseks, on oluline, et liikmesriigid viiksid läbi uuringuid nende liikide kohta ning teostaksid nende seiret ja järelevalvet nende üle. Kuna kõige sobivamad vahendid uute looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide varajaseks avastamiseks ja juba püsima jäänud liikide leviku kindlakstegemiseks on seiresüsteemid, peaks need seiresüsteemid hõlmama nii konkreetse eesmärgiga kui ka üldisi uuringuid ning kaasata tuleks eri sektoreid ja sidusrühmi, sealhulgas piirkondlikke ja kohalikke kogukondi. Seiresüsteemid peaks pöörama pidevat tähelepanu igale uuele looduslikku tasakaalu ohustavale võõrliigile mis tahes liidu paigas ning nende eesmärk peaks olema tegeliku ja täieliku ülevaate andmine olukorrast liidu tasandil. Tõhususe ja kulutasuvuse huvides tuleks kasutada olemasolevaid liidu õigusega ettenähtud tollikontrolli-, järelevalve- ja seiresüsteeme, eelkõige neid, mis on sätestatud direktiivides 92/43/EMÜ, 2000/60/EÜ, 2008/56/EÜ ja 2009/147/EÜ.
- (23) Loomi ja taimi tuleks ametlikult kontrollida, et vältida looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tahtlikku sissetoomist. Elusloomad ja taimed peaksid liitu sisenema üksnes piiripunktide kaudu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 882/2004⁽¹⁾ ning nõukogu direktiividega 91/496/EMÜ⁽²⁾ ja 97/78/EÜ⁽³⁾ või piiriületuskohtade kaudu kooskõlas direktiiviga 2000/29/EÜ. Selleks et tagada tulemuslikkus ning vältida paralleelsete tollikontrollisüsteemide loomist, peaksid pädevad asutused esimeses saabumise piiripunktis või piiriületuskohas kontrollima, kas kõnealused liigid on liidu jaoks probleemsed looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid.

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toiduvalaste õigusnormide ning loomateravishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT L 165, 30.4.2004, lk 1).

(2) Nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiiv 91/496/EMÜ, millega nähakse ette ühendusse kolmandatest riikidest saabuvate loomade veterinaarkontrolli korraldamise põhimõtted ning muudetakse direktiive 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ ja 90/675/EMÜ (EÜT L 268, 24.9.1991, lk 56).

(3) Nõukogu 18. detsembri 1997. aasta direktiiv 97/78/EÜ, milles sätestatakse kolmandatest riikidest ühendusse toodavate toodete veterinaarkontrolli põhimõtted (EÜT L 24, 30.1.1998, lk 9).

- (24) Kui looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik on sisse toodud, on selle püsijäämise ja leviku vältimiseks vaja kindlasti võtta varajase avastamise ja kiire tõrje meetmed. Sageli on kõige tulemuslikum ja kulutõhusam lahendus populatsioon võimalikult kiiresti hävitada, kuni isendite arv on veel piiratud. Kui populatsiooni ei ole võimalik hävitada või kui hävitamise kulud kaaluvad keskkonnavalase, sotsiaalse ja majandusliku kasu pikas perspektiivis üles, tuleks kohaldada piiramis- ja vähendamismeetmeid. Ohjemeetmed peaksid olema proportsionaalsed keskkonnamõju suhtes ja nende puhul tuleks võtta nõuetekohaselt arvesse asjaomase liikmesriigi biogeograafilisi ja kliimatingimusi.
- (25) Ohjemeetmete puhul tuleks vältida mis tahes kahjulikku mõju keskkonnale ja inimese tervisele. Mõnede looduslikku tasakaalu ohustavate võõrloomaliikide hävitamine ja ohjamine, mis on mõningatel juhtudel vajalik, võib põhjustada loomadele valu, ängi, hirmu või muid kannatusi ka juhul, kui kasutatakse parimaid olemasolevaid tehnilisi vahendeid. Seetõttu peaksid kõik looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide hävitamise, populatsiooni vähendamise või piiramisega seotud liikmesriigid ja ettevõtjad võtma vajalikud meetmed, et säästa loomi protsessist tulenevast valust, ängist ja kannatustest, võttes nii palju kui võimalik arvesse valdkonna parimaid tavasid, näiteks Maailma Loomatervise Organisatsiooni väljatöötatud juhtpõhimõtteid loomade heaolu kohta. Kaaluda tuleks mitmetasandilisi meetodeid ja mis tahes võetud meetmete puhul tuleks minimeerida mõju mittesihthilikele.
- (26) Looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid üldiselt kahjustavad ökosüsteeme ja vähendavad nende ökosüsteemide vastupanuvõimet. Seepärast tuleks võtta proportsionaalseid taastamismeetmeid, et tugevdada ökosüsteemide vastupanuvõimet invasioonile, korvata tekitatud kahju ja tugevdada liikide ja nende elupaikade kaitsestaatust kooskõlas direktiividega 92/43/EMÜ ja 2009/147/EÜ, parandada siseveekogude, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee ökoloogilist seisundit kooskõlas direktiiviga 2000/60/EÜ ning mereakvatooriumi keskkonnaseisundit kooskõlas direktiiviga 2008/56/EÜ. Selliste taastamismeetmete kulud tuleks sisse nõuda vastavalt „saastaja maksab”-põhimõttele.
- (27) Käesoleva määruse tulemuslikule kohaldamisele kaasa aitamiseks tuleks edendada piiriülest koostööd, eelkõige naaberriikidega, ja liikmesriikidevahelist koordineerimist, eelkõige liidu sama biogeograafilise piirkonna sisesealt.
- (28) Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega seotud probleemide lahendamise süsteem peaks toetuma kesksele teabesüsteemile, mis koondab olemasolevat teavet liidus esinevate võõrliikide kohta ja võimaldab juurdepääsu teabele liikide esinemise, leviku, ökoloogia ja varasema invasiooni kohta ning muule teabele, mida on vaja poliitikameetmete võtmiseks ja ohjamisega seotud otsuste tegemiseks, ja võimaldab ka parimate tavade vahetamist.
- (29) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/35/EÜ⁽¹⁾ on loodud raamistik avalikuks konsultatsiooniks keskkonnaga seotud otsuste vastuvõtmisel. Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega seoses peaks üldsuse tõhus kaasamine otsuste tegemise võimaldama üldsusel väljendada ja otsustajatel arvesse võtta arvamusi ja muresid, mis võivad olla selliste otsuste puhul asjakohased. See peaks suurendama vastutustundlikkust otsustamisprotsessis ja selle läbipaistvust ning panustama üldsuse teadlikkusesse keskkonnaküsimustes ja toetama vastuvõetud otsuseid.
- (30) Teadusringkondade osalemine on oluline selleks, et anda piisav teadmistaas looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega seotud probleemide lahendamiseks. Tuleks luua sihtotstarbeline teadusfoorum, et anda nõu käesoleva määruse kohaldamisega seotud teaduslike aspektide kohta, eelkõige seoses liidu nimekirja koostamise ja ajakohastamisega, riskihindamisega, kiireloomuliste ja kiire tõrje meetmetega.
- (31) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused seoses liidu nimekirja vastuvõtmise ja ajakohastamisega, lubade puhul tõendina kasutatavate dokumentide vormiga, kiireloomuliste meetmete võtmise liidu tasandil, nõuetega kohaldada asjaomastes liikmesriikides teatavaid sätteid tõhustatud piirkondliku koostöö puhul, liikmesriikide hävitamismeetmete kohaldamisest loobumise otsuste tagasilükkamisega ning tehniliste vormidega komisjonile aruannete esitamiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽²⁾.

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta direktiiv 2003/35/EÜ, milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse ning muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ seoses üldsuse kaasamisega ning õiguskaitse kättesaadavusega (ELT L 156, 25.6.2003, lk 17).

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (32) Selleks et võtta arvesse viimaseid arenguid teaduses keskkonna vallas, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks, mille alusel võib järeldada, kas looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik on suuteline looma elujõulist populatsiooni ning levima, samuti selleks, et sätestada ühised elemendid riskihindamiste väljatöötamiseks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (33) Selleks et tagada vastavus käesolevale määrusele, on tähtis, et liikmesriigid kehtestaksid rikkumiste suhtes tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused, võttes arvesse rikkumise iseloomu ja raskust, kulude sissenõudmise põhimõtet ja „saastaja maksab“-põhimõtet.
- (34) Käesoleva määruse alusel võetud meetmetega võivad liikmesriigid panna kohustusi võõrliikide omanikele või kasutajatele ning asjaomaste maade omanikele või rentnikele.
- (35) Selleks et muul kui kaubanduslikul otstarbel looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike omavad isikud saaksid oma lemmikloomi, kes kuuluvad liidu nimekirja kantud liiki, edasi pidada kuni looma loomuliku surmani, on vaja ette näha üleminekumeetmed tingimusel, et on võetud kõik meetmed isendite paljunemise või põgenemise vältimiseks.
- (36) Selleks et võimaldada liidu jaoks probleemseid looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike omavatel ettevõtjatel, kel võivad olla õiguspärased ootused (nt need, kes on saanud loa kooskõlas määrusega (EÜ) nr 708/2007), käesoleva määruse jõustumise järel oma varud kõrvaldada, on põhjendatud anda neile kaks aastat aega isendid tappa, humaanselt hukata, need müüa või, kui see on asjakohane, üle anda uuringu- või *ex situ*-kaitsega tegelevatele asutustele.
- (37) Kuna käesoleva määruse eesmärke, milleks on vältida, vähendada nii palju kui võimalik ja leevendada kahjulikku mõju, mida looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tahtlik või tahtmatu sissetoomine liitu ning levimine liidus avaldab bioloogilisele mitmekesisusele, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid nende ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (38) Liikmesriikidel peaks olema võimalik säilitada või vastu võtta käesolevas määruses sätestatud liidu jaoks probleemseid looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike käsitlevatest eeskirjadest rangemaid eeskirju ning kohaldada selliseid sätteid, nagu on sätestatud käesolevas määruses liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega, liikmesriigi jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide suhtes. Mis tahes sellised meetmed peaksid olema kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja nendest tuleks teavitada komisjoni kooskõlas liidu õigusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse eeskirjad, millega vältida, vähendada nii palju kui võimalik ja leevendada kahjulikku mõju, mida looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tahtlik või tahtmatu sissetoomine liitu ning levimine liidus avaldab bioloogilisele mitmekesisusele.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kõigile looduslikku tasakaalu ohustavatele võõrliikidele.
2. Käesolevat määrust ei kohaldata:
 - a) liikidele, mis muudavad ökoloogiliste tingimuste muutumise ja kliimamuutuste tõttu oma looduslikku leviala ilma inimese sekkumiseta;
 - b) direktiivi 2001/18/EÜ artikli 2 punktis 2 määratletud geneetiliselt muundatud organismidele;

- c) loomahaigusi põhjustavatele patogeenidele; käesolevas määruses tähendab loomahaigus ühe või mitme loomadele või inimestele ülekanduva patogeeni põhjustatud infektsiooni või infestatsiooni esinemist loomadel;
- d) direktiivi 2000/29/EÜ I või II lisas loetletud kahjulikele organismidele, ning kahjulikele organismidele, mille jaoks on vastu võetud meetmed kooskõlas nimetatud direktiivi artikli 16 lõikega 3;
- e) määruse (EÜ) nr 708/2007 IV lisas loetletud liikidele, kui neid kasutatakse vesiviljeluses;
- f) mikroorganismidele, mis on toodetud või imporditud kasutamiseks juba lubatud taimekaitsevahendites või mille hindamine on pooleli määruse (EÜ) nr 1107/2009 kohaselt, või
- g) mikroorganismidele, mis on toodetud või imporditud kasutamiseks juba lubatud biotsiidides või mille hindamine on pooleli määruse (EL) nr 528/2012 kohaselt.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „võõrliik” – looma-, taime-, seene- või mikroorganismi liiki, alamliiki või madalamasse taksonoomilisse üksusesse kuuluv elusisend, mis on toodud väljapoole selle looduslikku levilat ja mis võib uues levilas ellu jääda ja hiljem paljuneda, sealhulgas kõik selliste liikide ja ka hübriidide, sortide või tõugude osad, sugurakud, seemned, munad või levised;
- 2) „looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik” – võõrliik, mille puhul on leitud, et selle sissetoomine või levimine ohustab bioloogilist mitmekesisust ja sellega seotud ökosüsteemi teenuseid või avaldab neile kahjulikku mõju;
- 3) „liidu jaoks probleemne looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik” – looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik, mille kahjulik mõju on selline, et see nõuab kooskõlastatud tegevust liidu tasandil vastavalt artikli 4 lõikele 3;
- 4) „liikmesriigi jaoks probleemne looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik” – looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik, mis ei ole liidu jaoks probleemne, kuid mille puhul on selle keskkonda viimise ja seal levimise kahjulik mõju, isegi kui see ei ole täielikult kindlaks tehtud, liikmesriigi hinnangul teadusliku tõendusmaterjali alusel tema territooriumil või selle osal märkimisväärne ning nõuab tegutsemist selle liikmesriigi tasandil;
- 5) „bioloogiline mitmekesisus” – mis tahes päritoluga elusorganismide rohkus, sealhulgas maismaa-, mere- jt veeökosüsteemides ning neid hõlmavates ökoloogilistes kogumites; see hõlmab liigisisest, liikidevahelist ja ökosüsteemide mitmekesisust;
- 6) „ökosüsteemi teenused” – ökosüsteemide otsene ja kaudne panus inimese heaollu;
- 7) „sissetoomine” – liigi liikumine inimese sekkumise tagajärjel väljapoole selle looduslikku levilat;
- 8) „uuring” – kirjeldav töö või katsed, mida tehakse reguleeritud tingimustel selleks, et saada uusi teaduslikke tulemusi või töötada välja uusi tooteid, sealhulgas looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide geneetiliste tunnuste (välja arvatud need tunnused, mis muudavad liigi looduslikku tasakaalu ohustavaks) esialgne tuvastamine, iseloomustamine ja isoleerimine üksnes sellisel määral, mis on hädavajalik nende tunnuste arendamiseks liikidel, mis ei ohusta looduslikku tasakaalu;
- 9) „suletud tingimustes hoidmine” – organismi hoidmine suletud tingimustes, kust ei ole võimalik põgeneda või levida;
- 10) „*ex situ*-kaitse” – bioloogilise mitmekesisuse komponentide kaitse väljaspool nende looduslikku elupaika;
- 11) „liikumisteed ” – looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise teed ja mehhanismid;
- 12) „varajane avastamine” – kinnitus looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi isendi või isendite esinemise kohta keskkonnas, enne kui kõnealune liik on laialt levinud;
- 13) „hävitamine” – looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi populatsiooni täielik ja jäädav kõrvaldamine letaalsete või mitteletaalsete vahenditega;

- 14) „populatsiooni vähendamine” – letaalne või mitteletaalne meede, mida kohaldatakse looduslikku tasakaalu ohustavatele võõrliikidele, minimeerides samal ajal ka mittesihthiikidele ja nende elupaikadele avalduvat mõju, et hoida isendite arv võimalikult väike, millega tagatakse, et kuigi liiki ei ole võimalik hävitada, viiakse miinimumini selle looduslikku tasakaalu ohustav ja kahjulik mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja sellega seotud ökosüsteemi teenustele, inimese tervisele ja majandusele;
- 15) „piiramine” – mis tahes meede, mille eesmärk on luua takistused, mis vähendavad nii palju kui võimalik looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi hajumise ja levimise riski väljapoole selle poolt hõivatud ala;
- 16) „laidalt levinud” – looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik, mille populatsioon on läbinud püsijäämistapi, mille käigus see on muutunud jätkusuutlikuks, ning levinud, et asustada suur osa võimalikust levilast, kus populatsioon võib ellu jääda ja paljuneda;
- 17) „ohjamine” – mis tahes letaalne või mitteletaalne meede, mille eesmärk on looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi populatsioon hävitada, seda vähendada või piirata, minimeerides samal ajal ka mittesihthiikidele ja nende elupaikadele avalduvat mõju.

Artikkel 4

Liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirja

1. Komisjon võtab käesoleva artikli lõikes 3 sätestatud kriteeriumide põhjal rakendusaktidega vastu liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirja („liidu nimekirja”). Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Rakendusaktide eelnõu esitatakse artikli 27 lõikes 1 osutatud komiteele hiljemalt 2. jaanuariks 2016.
2. Komisjon vaatab liidu nimekirja vähemalt iga kuue aasta järel põhjalikult läbi ja vahepealsel ajal ajakohastab seda vastavalt vajadusele kooskõlas lõikes 1 osutatud menetlusega:
 - a) lisades uusi liike;
 - b) eemaldades nimekirja kantud liike, kui need ei vasta enam ühele või mitmele lõikes 3 sätestatud kriteeriumile.
3. Looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid kantakse liidu nimekirja üksnes juhul, kui nad vastavad kõikidele järgmistele kriteeriumidele:
 - a) olemasoleva teadusliku tõendusmaterjali alusel on leitud, et nad on liidu territooriumil, välja arvatud äärepoolseimates piirkondades, võõrliigid;
 - b) olemasoleva teadusliku tõendusmaterjali alusel on leitud, et nad on praegustes ja prognoositavates kliimamuutuste tingimustes võimelised looma elujõulise populatsiooni ja levima ühes biogeograafilises piirkonnas, mida jagavad rohkem kui kaks liikmesriiki, või ühes mere alampiirkonnas, välja arvatud nende äärepoolseimates piirkondades;
 - c) olemasoleva teadusliku tõendusmaterjali alusel on neil tõenäoliselt märkimisväärne kahjulik mõju bioloogilisele mitmekesisusele või sellega seotud ökosüsteemi teenustele ning neil võib olla kahjulik mõju ka inimese tervisele või majandusele;
 - d) artikli 5 lõike 1 kohaselt läbiviidud riskihindamine on näidanud, et nende sissetoomise, püsijäämist ja leviku vältimiseks on vaja kooskõlastatud tegevust liidu tasandil;
 - e) on tõenäoline, et liidu nimekirja kandmine ennetaks, vähendaks nii palju kui võimalik või leevendaks tulemuslikult nende kahjulikku mõju.
4. Liikmesriigid võivad esitada komisjonile taotlused looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi kandmiseks liidu nimekirja. Kõnealused taotlused hõlmavad kõike järgmist:
 - a) võõrliigi nimi;
 - b) artikli 5 lõike 1 kohaselt läbiviidud riskihindamine;
 - c) tõendid selle kohta, et käesoleva artikli lõikes 3 sätestatud kriteeriumid on täidetud.

5. Kui see on asjakohane, osutatakse liidu nimekirjas kaupadele, millega looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik on tavaliselt seotud, ja nende kombineeritud nomenklatuuri koodidele, mis on esitatud nõukogu määruses (EMÜ) nr 2658/87, ⁽¹⁾ näidates ära kaupade kategooriad, mille suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artikli 15 kohaselt ametlikke kontrollid.

6. Liidu nimekirja vastuvõtmisel või ajakohastamisel kohaldab komisjon lõikes 3 sätestatud kriteeriume, võttes nõuetekohaselt arvesse määruse rakendamiskulusid liikmesriikides, tegevusetusest tulenevaid kulusid, kulutasuvust ja sotsiaal-majanduslikke aspekte. Liidu nimekirja hõlmab esmajärjekorras neid looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike,

- a) mida liidus veel ei esine või mis on invasiooni varajases etapis ning millel on kõige tõenäolisemalt märkimisväärne kahjulik mõju;
- b) mis juba esinevad liidus ja millel on kõige märkimisväärsem kahjulik mõju.

7. Ettepaneku tegemisel liidu nimekirja kohta esitab komisjon põhjenduse ka selle kohta, et käesoleva määruse eesmärke on parem saavutada liidu tasandil võetavate meetmetega.

Artikkel 5

Riskihindamine

1. Artikli 4 kohaldamisel viiakse läbi riskihindamine seoses looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide praeguse ja võimaliku levilaga, võttes arvesse järgmisi elemente:

- a) liigi kirjeldus, sealhulgas selle taksonoomiline identiteet, selle ajalugu ja selle looduslik ja võimalik levila;
- b) liigi paljunemise, levimisviiside ja -dünaamika kirjeldus, sealhulgas hinnang selle kohta, kas on olemas sobivad keskkonnatingimused paljunemiseks ja levimiseks;
- c) kõnealuse liigi võimalike tahtliku ja tahtmatu sissetoomise ning levimise teede kirjeldus, sealhulgas, kui see on asjakohane, kaubad, millega liik on tavaliselt seotud;
- d) põhjalik hinnang sissetoomis-, püsijäämis- ja levimisriski kohta asjaomases biogeograafilises piirkonnas nii praegustes tingimustes kui ka prognoositava kliimamuutuse tingimustes;
- e) liigi praeguse leviku kirjeldus, sealhulgas teave selle kohta, kas kõnealust liiki juba esineb liidus või naaberriikides, ning prognoos selle tõenäolise levila kohta tulevikus;
- f) bioloogilisele mitmekesisusele ja sellega seotud ökosüsteemi teenustele avalduva kahjuliku mõju kirjeldus, sealhulgas mõju pärismaistele liikidele, kaitsealadele, ohustatud elupaikadele ja inimese tervisele, ohutusele ning majandusele, sealhulgas hinnang võimaliku tulevase mõju kohta, võttes arvesse olemasolevaid teaduslikke teadmisi;
- g) kahjuga seotud võimalike kulude hindamine;
- h) liikide teadaolevate kasutusviiside ja nendest tuleneva sotsiaalse ja majandusliku kasu kirjeldus.

2. Kui komisjon teeb ettepaneku liigi kandmise kohta liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirja, viib ta läbi lõikes 1 osutatud riskihindamise.

Kui liikmesriik esitab taotluse liigi kandmise kohta liidu nimekirja, vastutab ta lõikes 1 osutatud riskihindamise läbiviimise eest, võttes arvesse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud elemente. Vajadusel võib komisjon abistada liikmesriike selliste riskihinnangute väljatöötamisel niivõrd, kui see on seotud nende Euroopa mõõtmega.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 29 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada täpsustada artikli 4 lõike 3 punkti b tähenduses vastuvõetavat tõendusmaterjali ning näha ette üksikasjalik kirjeldus käesoleva artikli lõike 1 punktide a–h kohaldamiseks. Üksikasjalik kirjeldus hõlmab meetodikat, mida kasutatakse riskihindamiseks, võttes arvesse asjaomaseid riiklikke ja rahvusvahelisi standardeid ning asjaolu, et esmatähtsad on meetmed selliste looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide suhtes, millega seondub märkimisväärne kahjulik mõju bioloogilisele mitmekesisusele või sellega seotud ökosüsteemi teenustele või mis võivad omada sellist mõju, samuti käsitletakse raskendava asjaoluna sellist kahjulikku mõju inimese tervisele või majandusele. On eriti oluline, et enne nende delegeeritud õigusaktide vastuvõtmist järgiks komisjon oma tavapärasel praktikal ja viiks läbi konsultatsioonid ekspertidega, sealhulgas liikmesriikide ekspertidega.

⁽¹⁾ Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

Artikkel 6

Äärepoolseimaid piirkondi käsitlevad sätted

1. Liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide puhul ei kohaldata artiklit 7 ja artikleid 13–20 äärepoolseimates piirkondades.
2. Hiljemalt 2. jaanuariks 2017 võtab iga äärepoolseima piirkonnaga liikmesriik iga kõnealuse piirkonna jaoks vastu probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirja, konsulteerides asjaomase piirkonnaga.
3. Seoses käesoleva artikli lõikes 2 osutatud nimekirja kantud looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega võivad liikmesriigid asjaomases äärepoolseimas piirkonnas kohaldada asjakohasel juhul artiklites 7–9, 13–17, 19 ja 20 sätestatud meetmeid. Need meetmed on kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja nendest teavitatakse komisjoni kooskõlas liidu õigusega.
4. Liikmesriigid teavitavad viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike lõikes 2 osutatud nimekirjadest ja kõigist muudatustest nendes nimekirjadest.

II PEATÜKK

ENNETAMINE

Artikkel 7

Piirangud

1. Liidu jaoks probleemseid looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike ei tohi tahtlikult:
 - a) tuua liidu territooriumile, sealhulgas vedada läbi tollijärelevalve all;
 - b) pidada, sealhulgas suletud tingimustes;
 - c) aretada, sealhulgas suletud tingimustes;
 - d) vedada liitu, liidust välja või liidu piires, välja arvatud kõnealuste liikide vedu nende hävitamiseks ettenähtud kohta;
 - e) turule lasta;
 - f) kasutada või vahetada;
 - g) lubada paljuneda, pidada või kasvatada, sealhulgas suletud tingimustes, või
 - h) keskkonda viia.
2. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et ennetada liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tahtmatut sissetoomist või levikut, sealhulgas asjakohasel juhul raske hooletuse tõttu.

Artikkel 8

Load

1. Erandina artikli 7 lõike 1 punktides a, b, c, d, f ja g sätestatud piirangutest ning vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 kehtestavad liikmesriigid lubade süsteemi, millega võimaldatakse asutustel teadusuuringute või *ex situ*-kaitse läbiviimist seoses liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega. Kui liidu jaoks probleemsetest looduslikku tasakaalu ohustavatest võõrliikidest saadud toodete kasutamine on inimese tervise edendamiseks vältimatu, võivad liikmesriigid lisada lubade süsteemi ka teadustoodangu ja selle edasise meditsiinilise kasutamise.
2. Liikmesriigid annavad pädevatele asutustele õiguse anda välja lõikes 1 osutatud lube toimingute läbiviimiseks suletud tingimustes, mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele:
 - a) liidu jaoks probleemseid looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike peetakse ja käideldakse suletud tingimustes kooskõlas lõikega 3;
 - b) toiminguid viivad läbi töötajad, kellel on pädevate asutuste poolt sätestatud asjakohane kvalifikatsioon;
 - c) vastavalt loas sätestatule toimub vedu suletud tingimustesse ja sealt välja tingimustel, millega välistatakse looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide põgenemine;

- d) kui liidu jaoks probleemsed looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid on loomad, siis nad asjakohasel juhul märgistatakse või tuvastatakse muul tõhusal viisil, kasutades meetodeid, mis ei põhjusta valu, ängi ega kannatusi, mida on võimalik ära hoida;
- e) põgenemise, levimise või eemaldamise riski ohjatakse tõhusalt, võttes arvesse liikide identiteeti, bioloogiat ja levimise viise, kavandatud toiminguid ja suletud tingimusi, vastastikmõju keskkonnaga ning muid asjaomaseid tegureid;
- f) võimaliku põgenemise või levimise juhuks rajab taotleja pideva järelevalve süsteemi ja koostab hädaolukorra lahendamise plaani, sealhulgas hävitamiskava. Hädaolukorra lahendamise plaani kiidab heaks pädev asutus. Põgenemise või levimise korral rakendatakse hädaolukorra lahendamise plaani viivitamatult ja luba võidakse ajutiselt või püsivalt tühistada.

Lõikes 1 osutatud luba antakse piiratud arvu looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide ja isendite jaoks, mis ei ületa suletud tingimuste mahutavust. See sisaldab piiranguid, mis on vajalikud asjaomase liigi põgenemise ja levimise riski vähendamiseks. Luba on selles käsitletud looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega kaasas alati, kui kõnealuseid liike liitu sisse tuuakse, liidus hoitakse või veetakse.

3. Isendeid käsitatakse suletud tingimustes hoituna, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) isendid on füüsiliselt isoleeritud ning nad ei saa põgeneda ega levida ning volitamata isikud ei saa neid suletud tingimustest välja viia;
- b) koristus- ja hooldustööde ning jäätmeäitluse korraga tagatakse, et ükski isend ega selle paljundatav osa ei saa põgeneda ega levi ning volitamata isikud ei saa seda välja viia;
- c) isendite väljaviimine suletud tingimustest, kõrvaldamine, hävitamine või humaanne hukkamine toimub nii, et välistatakse nende paljundamine või paljunemine väljaspool kõnealuseid tingimusi.

4. Loa taotlemisel esitab taotleja kõik vajalikud tõendid, et pädev asutus saaks hinnata, kas lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimused on täidetud.

5. Liikmesriigid annavad pädevatele asutustele õiguse luba igal ajal kas ajutiselt või püsivalt tühistada, kui ilmnevad bioloogilisele mitmekesisusele või sellega seotud ökosüsteemi teenustele kahjulikult mõjuvad ettenägematud sündmused. Loa tühistamist põhjendatakse teadusliku teabe alusel ning juhul, kui teaduslikku teavet ei ole piisavalt, lähtuvalt ettevaatusprintsipiist ning siseriiklike halduseeskirju nõuetekohaselt arvestades.

6. Komisjon võtab rakendusaktiga vastu dokumendi vormi, mis on tõend liikmesriigi pädevate asutuste poolt välja antud loa kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Liikmesriigid kasutavad kõnealust vormi loale lisatud dokumendi jaoks.

7. Kõigi käesoleva artikli lõike 1 kohaselt välja antud lubade puhul teevad liikmesriigid viivitamata avalikkusele internetis kättesaadavaks vähemalt järgmised andmed:

- a) nende liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide teaduslikud nimed ja üldnimetused, mille jaoks on välja antud luba;
- b) asjaomaste isendite arv või maht;
- c) loa väljaandmise eesmärk ning
- d) kombineeritud nomenklatuuri koodid, mis on esitatud määruses (EMÜ) nr 2658/87.

8. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused kontrollivad ettevõtjaid, veendumaks, et nad täidavad kõnealustes välja antud lubades sätestatud tingimusi.

Artikkel 9

Volitused

1. Erandjuhul võivad liikmesriigid kaaluka üldise huvi, sealhulgas sotsiaalsete ja majanduslike põhjuste esinemisel anda välja lube, võimaldades ettevõtjatel teostada muid kui artikli 8 lõikes 1 nimetatud toiminguid, olles komisjoni poolt selleks volitatud kooskõlas käesolevas artiklis sätestatud menetlusega ning artikli 8 lõigetes 2 ja 3 täpsustatud tingimustel.

2. Komisjon loob elektroonilise volitussüsteemi ja haldab seda ning otsustab volitustaotluste üle 60 päeva jooksul alates taotluse saamisest.

3. Liikmesriigid esitavad volitustaotlused, kasutades lõikes 2 osutatud süsteemi.

4. Volitustaotlus sisaldab järgmisi andmeid:
- a) ettevõtja või ettevõtjate rühmade kirjeldus, sealhulgas nende nimi ja aadress;
 - b) nende liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide teaduslikud nimed ja üldnimetused, millele volitust taotletakse;
 - c) kombineeritud nomenklatuuri koodid, mis on esitatud määruses (EMÜ) nr 2658/87;
 - d) asjaomaste isendite arv või maht;
 - e) volituse taotlemise põhjused;
 - f) üksikasjalik kirjeldus kavandatud meetmete kohta, mille eesmärk on tagada, et liidu jaoks probleemsel looduslikku tasakaalu ohustaval võõrliigil ei ole võimalik põgeneda või levida suletud tingimustest, milles teda tuleb pidada ja käidelda, samuti meetmete kohta, mille eesmärk on tagada, et liikide mis tahes vedu, mis võib olla vajalik, viiakse läbi tingimustes, mis välistavad põgenemise;
 - g) hinnang nende liidu jaoks probleemsete võõrliikide põgenemise riski kohta, millele volitust taotletakse, millele on lisatud kirjeldus kehtestatavate leevendamismeetmete kohta;
 - h) kirjeldus kavandatud järelevalvesüsteemi ja hädaolukorra lahendamise plaani kohta, mis on koostatud tegutsemiseks võimaliku põgenemise või levimise korral, sealhulgas vajadusel hävitamiskava;
 - i) kirjeldus asjaomase siseriikliku õiguse kohta, mida nende ettevõtjate suhtes kohaldatakse.
5. Komisjoni antud volitustest teavitatakse asjaomase liikmesriigi pädevat asutust. Volitus on konkreetse ettevõtja põhine sõltumata lõike 4 punkti a kohasest volituse taotlemise menetlusest ning sisaldab lõikes 4 osutatud teavet ja selles märgitakse volituse kestus. Samuti sisaldab volitus sätteid ettevõtja varustamise kohta täiendavate isenditega või isendite asendamisega seoses tegevustega, millele on kõnealust volitust taotletud.
6. Pärast komisjonilt volituse saamist võib pädev asutus välja anda käesoleva artikli lõikes 1 osutatud loa kooskõlas artikli 8 lõigetega 4–8. Luba sisaldab kõiki sätteid, mis on esitatud komisjoni poolt välja antud volituses.
7. Komisjon lükkab loataotluse tagasi, kui käesolevas määruses sätestatud mis tahes asjaomaseid kohustusi ei täideta.
8. Komisjon teavitab asjaomast liikmesriiki nii kiiresti kui võimalik lõike 7 alusel loataotluse tagasilükkamisest ja esitab tagasilükkamise põhjuse.

Artikkel 10

Kiireloomulised meetmed

1. Kui liikmesriigil on tõendid selle kohta, et tema territooriumil esineb või on otsene risk, et tema territooriumile tuuakse sisse looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik, mis ei ole kantud liidu nimekirja, kuid mille puhul pädev asutus on esialgsete teaduslike tõendite põhjal leidnud, et liik vastab tõenäoliselt artikli 4 lõikes 3 sätestatud kriteeriumidele, võib ta viivitamata võtta kiireloomulised meetmed, mis koosnevad ükskõik millistest artikli 7 lõikes 1 sätestatud piirangutest.
2. Liikmesriik, kes rakendab oma territooriumil kiireloomulisi meetmeid, mis hõlmavad artikli 7 lõike 1 punktide a, d või e kohaldamist, teavitab võetud meetmetest viivitamata komisjoni ja kõiki teisi liikmesriike ning esitab neile kõnealuste meetmete võtmise aluseks oleva tõendusmaterjali.
3. Asjaomane liikmesriik viib kättesaadava tehnilise ja teadusliku teabe põhjal viivitamata, ja igal juhul 24 kuu jooksul alates kiireloomulisi meetmeid käsitleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast, läbi artikli 5 kohase riskihindamise seoses looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega, mille suhtes kiireloomulisi meetmeid võetakse, et kõnealused liigid võidaks kanda liidu nimekirja.
4. Kui komisjon saab käesoleva artikli lõikes 2 osutatud teate või tal on muid tõendeid selle kohta, et liidus esineb või on otsene risk, et liitu tuuakse sisse looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik, mis ei ole kantud liidu nimekirja, kuid mis tõenäoliselt vastab artikli 4 lõikes 3 osutatud kriteeriumidele, võtab ta rakendusaktidega esialgsete teaduslike tõendite põhjal vastu otsuse, kas liik tõenäoliselt vastab kõnealustele kriteeriumidele, ja võtab kogu liitu hõlmavad kiireloomulised meetmed, mis seisnevad mõnes artikli 7 lõikes 1 osutatud piirangus, mis kehtestatakse piiratud ajaks vastavalt asjaomase liigiga kaasnevatel riskidel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Kui komisjon võtab lõikes 4 osutatud rakendusakti vastu, tunnistavad liikmesriigid oma kiireloomulised meetmed vajadusel kehtetuks või muudavad neid.
6. Samuti tunnistavad liikmesriigid oma kiireloomulised meetmed kehtetuks või muudavad neid, kui komisjon lisab looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi liidu nimekirja.
7. Kui pärast käesoleva artikli lõike 3 kohaselt läbi viidud riskihindamist ei kannaks komisjon looduslikku tasakaalu ohustavat võõrliiki liidu nimekirja, tunnistavad liikmesriigid oma käesoleva artikli lõike 1 kohased kiireloomulised meetmed kehtetuks ja võivad kanda need liigid liikmesriigi jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide riiklikku nimekirja kooskõlas artikli 12 lõikega 1 ning kaaluda tõhustatud piirkondlikku koostööd kooskõlas artikliga 11.

Artikkel 11

Piirkonna jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid ja liidu jaoks pärismaised liigid

1. Liikmesriigid võivad kooskõlas artikliga 12 koostatud oma liikmesriigi jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide riikliku nimekirja alusel kindlaks määrata liidu pärismaised liigid või võõrliigid, mis nõuavad tõhustatud piirkondlikku koostööd.
2. Asjaomaste liikmesriikide taotlusel võtab komisjon meetmeid, et hõlbustada asjaomaste liikmesriikide koostööd ja koordineerimist vastavalt artikli 22 lõikele 1. Vajaduse korral, võttes aluseks teatavate looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide mõju bioloogilisele mitmekesisusele või sellega seotud ökosüsteemi teenustele, samuti inimese tervisele ja majandusele, ning eeldusel, et seda põhjendab täielikult igakülgne analüüs tõhustatud piirkondliku koostöö õigustatuse kohta, mille taotlejad liikmesriigid läbi viivad, võib komisjon rakendusaktidega kehtestada nõude, et asjaomased liikmesriigid kohaldavad oma territooriumil või selle osal *mutatis mutandis* artikleid 13, 14, 16 ning artiklit 17 olenemata artiklist 18, ja kohaldavad samuti artikleid 19 ja 20, kui see on asjakohane. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
3. Piirkonna jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide puhul, mis on pärismaised liikmesriigis, ei kohaldata artikleid 13, 14, 16, 17, 19, 20 ja 24 sätteid selle liikmesriigi territooriumil. Liikmesriigid, kus need liigid on pärismaised, teevad koostööd asjaomaste liikmesriikidega, et hinnata liikumisteid vastavalt artiklile 13 ning, konsulteerides teiste liikmesriikidega, võivad vastu võtta asjakohaseid meetmeid kõnealuste liikide edasise leviku vältimiseks kooskõlas artikli 22 lõikes 1 osutatud menetlusega.

Artikkel 12

Liikmesriigi jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid

1. Liikmesriigid võivad koostada liikmesriigi jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide riikliku nimekirja. Nende looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide puhul võivad liikmesriigid oma territooriumil vajadusel kohaldada selliseid meetmeid, nagu on sätestatud artiklites 7, 8, 13–17, 19 ja 20. Need meetmed on kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja nendest teavitatakse komisjoni kooskõlas liidu õigusega.
2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike liigist, mida nad peavad liikmesriigi jaoks probleemseks looduslikku tasakaalu ohustavaks võõrliigiks, ning annavad teada ka kooskõlas lõikega 1 kohaldatavatest meetmetest.

Artikkel 13

Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide liikumisteid käsitlevad tegevuskavad

1. Liikmesriigid teostavad 18 kuu jooksul pärast liidu nimekirja vastuvõtmist liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tahtmatu sissetoomise ning levimise teede igakülgse analüüsi vähemalt oma territooriumil ja direktiivi 2008/56/EÜ artikli 3 punktis 1 määratletud mereakvatooriumis ning teevad kindlaks, milliste liikumisteede suhtes tuleb kõigepealt meetmeid võtta („esmatähtsad liikumisteed”) sel moel liitu sisenevate liikide hulga või nende tekitatud võimaliku kahju tõttu.
2. Iga liikmesriiki koostab kolme aasta jooksul pärast liidu nimekirja vastuvõtmist ühe või mitu tegevuskava ja rakendab seda või neid lõike 1 kohaselt kindlakstehtud esmatähtsate liikumisteede käsitlemiseks. Tegevuskavad sisaldavad tegevuse ajakavasid ning neis kirjeldatakse meetmeid, mida võetakse, ning asjakohasel juhul vabatahtlikke meetmeid ja heade tavade juhiseid esmatähtsate liikumisteede käsitlemiseks ning selleks, et ennetada looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tahtmatut sissetoomist liitu ja levimist liidus.
3. Liikmesriigid tagavad koordineerimise, eesmärgiga koostada üks või mitu tegevuskava, mida koordineeritakse asjakohasel piirkondlikul tasandil vastavalt artikli 22 lõikele 1. Kui selliseid piirkondlikke tegevuskavasid ei koostata, koostavad liikmesriigid oma territooriumi hõlmavad tegevuskavad ja rakendavad neid, koordineerides neid nii palju kui võimalik asjaomasel piirkondlikul tasandil.

4. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud tegevuskavad sisaldavad eelkõige meetmeid, mis on välja töötatud kulude ja tulude analüüsi põhjal, eesmärgiga

- a) suurendada teadlikkust;
- b) vähendada nii palju kui võimalik kaupade, sõidukite ja seadmete saastumist looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide isenditega; sealhulgas meetmed, millega käsitletakse looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide vedu kolmandatest riikidest;
- c) tagada asjakohane kontroll liidu piiril, v.a artikli 15 kohane ametlik kontroll.

5. Lõike 2 kohaselt koostatud tegevuskavad esitatakse viivitamata komisjonile. Liikmesriigid vaatavad oma tegevuskavad läbi ja edastavad need uuesti komisjonile vähemalt iga kuue aasta järel.

III PEATÜKK

VARAJANE AVASTAMINE JA KIIRE HÄVITAMINE

Artikkel 14

Järelevalvesüsteem

1. Liikmesriigid loovad 18 kuu jooksul pärast liidu nimekirja vastuvõtmist liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide järelevalvesüsteemi või lisavad selle oma olemasolevasse süsteemi, mille kaudu kogutakse uuringute, seire või muude menetluste abil andmeid keskkonnas esinevate looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kohta ja talletatakse need, et vältida looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide levimist liitu või liidus.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud järelevalvesüsteem

- a) katab liikmesriikide territooriumi, sealhulgas territoriaalmerd, et määrata kindlaks nii uute kui ka juba püsima jäänud liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide esinemine ja levik;
- b) on piisavalt dünaamiline, et avastada kiiresti liikmesriigi territooriumil või territooriumi osal liidu jaoks probleemne looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik, mida varem teadaolevalt ei esinenud;
- c) tugineb liidu õiguse või rahvusvaheliste lepingute asjakohastele sätetele hindamise ja seire kohta, on nendega kooskõlas ja väldib nende dubleerimist ning kasutab teavet, mis on saadud olemasolevatest järelevalve- ja seiresüsteemidest, mis on sätestatud direktiivi 92/43/EMÜ artiklis 11, direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 8 ja direktiivi 2008/56/EÜ artiklis 11;
- d) võtab nii palju kui võimalik arvesse asjakohaseid piiriüleseid mõjusid ja piiriüleseid iseärasusi.

Artikkel 15

Ametlikud kontrollid

1. Hiljemalt 2. jaanuariks 2016 on liikmesriikides täielikult toimivad struktuurid, et teostada ametlikke kontrole liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tahtliku liitu sissetoomise vältimiseks. Ametlikke kontrole teostatakse kombineeritud nomenklatuuri koodidega hõlmatud kaupade kategooriate suhtes, millele osutatakse liidu nimekirjas vastavalt artikli 4 lõikele 5.

2. Pädevad asutused teostavad asjakohaseid riskipõhiseid kontrole käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kaupade suhtes, et kontrollida, kas

- a) need ei ole kantud liidu nimekirja või
- b) nad on hõlmatud artiklis 8 osutatud kehtiva loaga.

3. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud kontrollid, mis koosnevad dokumentide, identiteedi ja vajadusel füüsilisest kontrollist, toimuvad siis, kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kaupad tuuakse liitu. Kui ametlikke kontrole käsitlevas liidu õiguses on käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kaupade kategooriate suhtes juba ette nähtud ametlikud erikontrollid piiripunktides (kooskõlas määrusega (EÜ) nr 882/2004 ning direktiividega 91/496/EMÜ ja 97/78/EÜ) või piiriületuskohades (kooskõlas direktiiviga 2000/29/EÜ), panevad liikmesriigid vastutuse teostada käesoleva artikli lõikes 2 osutatud kontrole pädevatele asutustele, kellele on nende kontrollide tegemine ülesandeks tehtud vastavalt määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklile 4 või direktiivi 2000/29/EÜ artikli 2 lõike 1 punktile g.

4. Vabatssoonides või vabaladudes käitlemise kohta ja lõikes 1 osutatud kaupade suhtes kohaldatavate tolliprotseduuride (vabasse ringlusse lubamine, vedu, tolliladustamine, seesttöötlemine, töötlemine tollikontrolli all ja ajutine import) kohta tuleb esitada deklaratsioon tollile seoses järgmisega:

- a) käesoleva artikli lõikes 3 osutatud pädevate asutuste poolt nõuetekohaselt täidetud asjakohane sisseveodokument, millega tõendatakse, et käesoleva artikli lõikes 2 osutatud tingimused on täidetud, juhul kui kontrollid on läbi viidud piiripunktides (vastavalt määrusele (EÜ) nr 882/2004 ning direktiividele 91/496/EMÜ ja 97/78/EÜ) või piiriületuskohtades (vastavalt direktiivi 2000/29/EÜ artikli 2 lõike 1 punktile j). Selles viidatud tolliprotseduuri tuleb järgida; või
- b) kui kaupade suhtes ei kohaldata ametlikke kontrolle kooskõlas liidu õigusega, muud tõendavad dokumendid selle kohta, et kontrollid on läbi viidud rahuldavate tulemustega, ja hilisem sisseveodokument.

Need dokumendid saab esitada ka elektrooniliselt.

5. Kui kontrollide käigus tuvastatakse käesoleva määruse nõuetele mittevastavus, siis

- a) peatab toll kaupade suhtes kohaldatava tolliprotseduuri või peab kaubad kinni;
- b) lõikes 3 osutatud pädevad asutused peavad kaubad kinni.

Kinnipeetud kaubad antakse üle käesoleva määruse kohaldamise eest vastutavale pädevale asutusele. Kõnealune asutus tegutseb kooskõlas kehtivate siseriiklike õigusaktidega. Liikmesriigid võivad delegeerida konkreetseid ülesandeid teistele asutustele.

6. Kontrollimise ajal tekkinud kulud ja nõuetele mittevastavusest tulenevad kulud kannab liidu füüsiline või juriidiline isik, kes kaubad liitu tõi, välja arvatud juhul, kui asjaomane liikmesriik otsustab teisiti.

7. Liikmesriigid kehtestavad menetlused, et tagada asjakohase teabe vahetamine ning lõikes 2 osutatud kontrollide tõhus ja tulemuslik kooskõlastamine ja sellealane koostöö kõigi asjaomaste asutuste vahel.

8. Parimatele tavadele tuginedes töötab komisjon koos liikmesriikidega välja suunised ja koolitusprogrammid, et hõlbustada liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tuvastamist ja avastamist ning tõhusate ja tulemuslike kontrollide teostamist.

9. Kui load on välja antud kooskõlas artikliga 8, osutatakse tollideklaratsioonis või asjakohastes piiripunktile esitatavates teadetes kehtivale loale, mis hõlmab deklareeritud kaupu.

Artikkel 16

Varajast avastamist käsitlevad teated

1. Liikmesriigid kasutavad artikli 14 kohaselt loodud järelevalvesüsteemi ning artikliga 15 ettenähtud ametlike kontrollide käigus kogutud teavet, et kindlustada liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise või esinemise varajane avastamine.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata kirjalikult liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise või esinemise varajasest avastamisest ning teavitavad teisi liikmesriike, eelkõige

- a) sellise liidu nimekirja kantud liigi esinemisest nende territooriumil või selle osal, mida asjaomase liikmesriigi territooriumil või selle osal teadaolevalt varem ei esinenud;
- b) liidu nimekirja kantud liigi taasilmumisest liikmesriigi territooriumile või selle osale pärast seda, kui on teatatud kõnealuse liigi hävitamisest.

Artikkel 17

Kiire hävitamine invasiooni varajases etapis

1. Pärast varajast avastamist ja kolme kuu jooksul pärast artikli 16 kohase varajast avastamist käsitleva teate edastamist kohaldavad liikmesriigid hävitamismeetmeid ning teavitavad kõnealustest meetmetest komisjoni ja teisi liikmesriike.

2. Hävitamismeetmete kohaldamisel tagavad liikmesriigid, et kasutatud meetodid on tulemuslikud asjaomase looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi populatsiooni täielikuks ja jäädavaks kõrvaldamiseks; sealjuures võetakse nõuetekohaselt arvesse inimese tervist ja keskkonda, eelkõige mitesihthiikide ja nende elupaikade puhul, ning tagatakse see, et loomi säästetakse valust, stressist ja kannatustest, mida on võimalik vältida.

3. Liikmesriigid jälgivad hävitamise tulemuslikkust. Selleks võivad liikmesriigid kasutada artikliga 14 ettenähtud järelevalvesüsteemi. Vajadusel hinnatakse seire käigus ka mõju mittesihthiikidele.

4. Liikmesriigid teavitavad komisjoni võetud meetmete tulemuslikkusest ja teatavad komisjonile, kui liidu jaoks probleemse looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi populatsioon on hävitatud. Samuti esitavad nad selle teabe teistele liikmesriikidele.

Artikkel 18

Kiire hävitamise kohustusest tehtavad erandid

1. Liikmesriigid võivad kindlatele teaduslikele tõenditele tuginedes kahe kuu jooksul pärast artiklis 16 osutatud looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi avastamist otsustada hävitamismeetmeid mitte kohaldada, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- a) on tõendatud, et hävitamine on tehniliselt teostamatu, kuna kättesaadavaid hävitamismeetodeid ei ole võimalik kohaldada keskkonnas, kus looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid on püsima jäänud;
- b) kulude ja tulude analüüs näitab olemasolevate andmete põhjal põhjendatud kindlusega, et kulud on pikemas perspektiivis erakordselt suured ning ebaproportsionaalsed võrreldes hävitamisest tuleneva kasuga;
- c) hävitamismeetodid ei ole kättesaadavad või on olemas, kuid avaldavad väga suurt kahjulikku mõju inimese tervisele, keskkonnale või muudele liikidele.

Asjaomane liikmesriik teavitab viivitamata komisjoni kirjalikult oma otsusest. Teade esitatakse koos esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud tõendusmaterjaliga.

2. Komisjon võib rakendusaktidega otsustada lõike 1 teise lõigu kohaselt teatatud otsuse tagasi lükata, kui selles sätestatud tingimused ei ole täidetud.

3. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Rakendusaktide eelnõud esitatakse artikli 27 lõikes 1 osutatud komiteele kahe kuu jooksul pärast teate saamist liikmesriigilt.

4. Liikmesriigid tagavad, et rakendatakse piiramismeetmeid looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi edasise leviku vältimiseks teistesse liikmesriikidesse, kui lõike 1 kohaselt hävitamismeetmeid ei kohaldata.

5. Kui komisjon lükkab käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu kohaselt teatatud otsuse tagasi, kohaldab asjaomane liikmesriik viivitamata artiklis 17 osutatud hävitamismeetmeid.

6. Kui komisjon ei lükka käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu kohaselt teatatud otsust tagasi, kohaldatakse looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide suhtes artiklis 19 osutatud ohjemeetmeid.

IV PEATÜKK

LAIALT LEVINUD LOODUSLIKKU TASAKAALU OHUSTAVATE VÕÕRLIIKIDE OHJAMINE

Artikkel 19

Ohjemeetmed

1. 18 kuu jooksul pärast looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi kandmist liidu nimekirja on liikmesriik kehtestanud selliste liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide tulemusliku ohje meetmed, mille puhul liikmesriik on leidnud, et need liigid on tema territooriumil laialt levinud; kõnealuste meetmetega vähendatakse nii palju kui võimalik nende liikide mõju bioloogilisele mitmekesisusele, sellega seotud ökosüsteemi teenustele ning, kui see on asjakohane, inimese tervisele või majandusele.

Nimetatud ohjemeetmed on proportsionaalsed keskkonnamõju suhtes ja asjakohased liikmesriikide konkreetsetele oludele, põhinevad kulude ja tulude analüüsil ning hõlmavad nii palju kui võimalik ka artikli 20 kohaseid taastamismeetmeid. Need seatakse tähtsuse järjekorda riskihinnangu ja nende kulutasuvuse põhjal.

2. Ohjemeetmed koosnevad letaalistest või mitteletaalistest füüsilistest, keemilistest või bioloogilistest meetmetest, mille eesmärk on looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi populatsioon hävitada, seda vähendada või piirata. Asjakohasel juhul hõlmavad ohjemeetmed tegevusi, mis suunatakse vastuvõtvale ökosüsteemile, et suurendada selle vastupanuvõimet praegustele ja tulevastele invasioonidele. Juba püsima jäänud looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kasutamist kaubanduslikul otstarbel võib ajutiselt lubada ohjemeetmete osana, mille eesmärk on need hävitada, nende populatsiooni vähendada või piirata, kui selleks on kaalukad põhjused, alusel ning eeldusel, et edasise leviku vältimiseks on olemas kõik asjakohased kontrollid.

3. Ohjemeetmete rakendamisel ning kasutatavate meetodite valimisel võtavad liikmesriigid nõuetekohaselt arvesse inimese tervist ja keskkonda, eelkõige mittesihtliikide ja nende elupaikade puhul, ning tagavad, et sihtloomade puhul säätetakse neid valust, stressist ja kannatustest, mida saab vältida, kahjustamata ohjemeetmete tulemuslikkust.

4. Artiklis 14 sätestatud järelevalvesüsteemi kavandatakse ja kasutatakse, et jälgida, kui tulemuslikud on hävitamis-, populatsiooni vähendamise või piiramise meetmed mõju vähendamisel bioloogilisele mitmekesisusele, sellega seotud ökosüsteemi teenustele ning, kui see on asjakohane, inimese tervisele ja majandusele. Kui see on asjakohane, hinnatakse seire käigus mõju ka mittesihtliikidele.

5. Kui on märkimisväärne risk, et liidu jaoks probleemne looduslikku tasakaalu ohustav võõrliik levib teise liikmesriiki, teavitab see liikmesriik, kus kõnealune liik esineb, viivitamata teisi liikmesriike ja komisjoni. Asjakohasel juhul kehtestavad asjaomased liikmesriigid ühiselt kokkulepitud ohjemeetmed. Juhul, kui on oht, et liik levib ka kolmandatesse riikidesse, püüab mõjutatud liikmesriik teavitada asjaomaseid kolmandaid riike.

Artikkel 20

Kahjustatud ökosüsteemide taastamine

1. Liikmesriigid võtavad asjakohased taastamismeetmed, et aidata taastada ökosüsteemi, mille seisukorda on halvendanud või mida on kahjustanud või mille on hävitanud liidu jaoks probleemne looduslikku tasakaalu ohustava võõrliik, välja arvatud juhul, kui kulude ja tulude analüüs näitab olemasolevate andmete põhjal ja piisava kindlusega, et nende meetmetega seotud kulud on suured ja taastamismeetmetega saavutatava kasuga võrreldes ebaproportsionaalsed.

2. Lõikes 1 osutatud taastamismeetmed sisaldavad vähemalt järgmist:

- a) meetmed, millega suurendatakse liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide esinemisest tingitud häirimisele vastuvõtliku ökosüsteemi suutlikkust pidada vastu häirimise mõjudele, kohaneda kõnealuste mõjudega ja neist taastuda;
- b) tugimeetmed, mille abil ennetada uut invasiooni pärast liigi hävitamist.

V PEATÜKK

HORISONTAALSED SÄTTED

Artikkel 21

Kulude sissenõudmine

Vastavalt „saastaja maksab“-põhimõttele, ja ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/35/EÜ⁽¹⁾ kohaldamist, on liikmesriikide eesmärk nõuda sisse nende meetmete kulud, mida on vaja võtta selleks, et ennetada, vähendada nii palju kui võimalik või leevendada looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kahjulikku mõju, sealhulgas keskkonna- ja ressursikulud ning taastamiskulud.

Artikkel 22

Koostöö ja koordineerimine

1. Liikmesriigid teevad kohustuste täitmisel käesoleva määruse kohaselt kõik endast oleneva tiheda koordineerimise tagamiseks kõigi asjaomaste liikmesriikidega ning, kui see on otstarbekas ja asjakohane, kasutavad olemasolevaid piirkondlikest või rahvusvahelistest lepingutest tulenevaid struktuure. Eelkõige püüavad asjaomased liikmesriigid tagada koordineerimise teiste liikmesriikidega,

- a) kes kuuluvad samadesse mere alampiirkondadesse kooskõlas direktiivi 2008/56/EÜ artikli 4 lõikega 2, seoses mereliikidega;
- b) kes kuuluvad samasse biogeograafilisse piirkonda kooskõlas direktiivi 92/43/EMÜ artikli 1 punkti c alapunktiga iii, seoses muude liikidega kui mereliigid;
- c) kellega neil on ühised piirid;
- d) kes kuuluvad samasse valgalasse kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktiga 13, seoses mageveeliikidega või
- e) kellega neil on mis tahes muu ühine mure.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.4.2004, lk 56).

Asjaomaste liikmesriikide taotlusel võtab komisjon meetmeid, et hõlbustada koordineerimist.

2. Liikmesriigid püüavad kohustuste täitmisel käesoleva määruse kohaselt teha vajadusel koostööd kolmandate riikidega, sealhulgas kasutades olemasolevaid piirkondlikest või rahvusvahelistest lepingutest tulenevaid struktuure, pidades silmas käesoleva määruse eesmärkide täitmist.

3. Samuti võivad liikmesriigid kohaldada sätteid, näiteks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud sätteid, et tagada koordineerimine ja koostöö teiste asjaomaste liikmesriikidega seoses liikmesriigi jaoks probleemse looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigiga, mis on kindlaks määratud kooskõlas artikli 12 lõikega 1 vastu võetud riiklikes nimekirjades. Liikmesriigid võivad luua ka mehhanisme koostöö tegemiseks asjakohasel tasandil seoses nende looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikidega. Sellised mehhanismid võivad hõlmata teabe ja andmete vahetamist, tegevuskavasid liikumisteede kohta ning parimate tavade vahetamist looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide ohjamise, vähendamise ja hävitamise kohta, varajase hoiatamise süsteeme ja programme, mis on seotud üldsuse teadlikkuse suurendamise ja harimisega.

Artikkel 23

Rangemad riiklikud eeskirjad

Liikmesriigid võivad säilitada või kehtestada rangemad riiklikud eeskirjad eesmärgiga hoida ära looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomine, püsima jäämine ja levik. Need meetmed on kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja nendest teavitatakse komisjoni kooskõlas liidu õigusega.

VI PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 24

Aruandlus ja läbivaatamine

1. 1. juuniks 2019 ja seejärel iga kuue aasta järel esitavad liikmesriigid komisjonile ajakohastatud teabe järgmise kohta:
 - a) artikli 14 kohase järelevalvesüsteemi kirjeldus ning artikli 15 kohase liitu sisenevaid võõrliike käsitleva ametlike kontrollide süsteemi kirjeldus või nende ajakohastatud versioon;
 - b) kogu liidu või piirkonna jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide levik liikmesriigi territooriumil kooskõlas artikli 11 lõikega 2, sealhulgas teave rände- või paljunemisviiside kohta;
 - c) teave selliste liikide kohta, mida käsitatakse liikmesriigi jaoks probleemse looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigina vastavalt artikli 12 lõikele 2;
 - d) artikli 13 lõikes 2 osutatud tegevuskavad;
 - e) kogu liikmesriigi territooriumi hõlmavad koondandmed artikli 17 kohaselt võetud hävitamise meetmete ning artikli 19 kohaselt võetud ohjemeetmete, nende tulemuslikkuse ja mõju kohta mittesihthiikidele;
 - f) artiklis 8 osutatud lubade arv ja lubade väljaandmise eesmärk;
 - g) meetmed, mis on võetud üldsuse teavitamiseks võõrliigi esinemisest, ning meetmed, mida kodanikel on palutud võtta;
 - h) artikli 8 lõike 8 alusel nõutud kontrollid ning
 - i) teave käesoleva määruse järgimiseks võetud meetmega seotud kulude kohta, kui see on olemas.
2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike pädevatest asutustest, kes vastutavad käesoleva määruse kohaldamise eest, hiljemalt 5. novembriks 2015.
3. Komisjon vaatab 1. juuniks 2021 läbi käesoleva määruse kohaldamise, sealhulgas liidu nimekirja, artikli 13 lõikes 2 osutatud tegevuskavad, järelevalvesüsteemi, tollikontrolli, hävitamise ja ohjamise kohustuse, ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, millele võib lisada seadusandlikud ettepanekud käesoleva määruse muutmiseks, sealhulgas liidu nimekirja muutmiseks. Samuti uuritakse kõnealuse läbivaatamise käigus piirkonna jaoks probleemseid looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike käsitlevate rakendussätete tulemuslikkust, vajadust kanda liidu pärismaised liigid liidu nimekirja ja selle teostatavust, ning seda, kas on vaja täiendavat ühtlustamist, et suurendada tegevuskavade ja liikmesriikide poolt võetud meetmete tulemuslikkust.

4. Komisjon täpsustab rakendusaktidega tehnilised vormid aruannete esitamiseks, et lihtsustada ja ühtlustada liikmesriikide aruandluskohustusi seoses käesoleva artikli lõike 1 kohase teabega. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 25

Teabetoetussüsteem

1. Komisjon kehtestab järk-järgult teabetoetussüsteemi, mis on vajalik, et hõlbustada käesoleva määruse kohaldamist.
2. Kõnealune süsteem hõlmab 2. jaanuariks 2016 andmetoetusmehhanismi, mis ühendab looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike käsitlevaid olemasolevaid andmesüsteeme, pöörates erilist tähelepanu teabele liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kohta, et hõlbustada artikliga 24 ettenähtud aruandlust.

Esimeses lõigus osutatud andmetoetusmehhanismist saab vahend, mis aitab komisjonil ja liikmesriikidel käsitleda artikli 16 lõike 2 kohaselt nõutud asjakohaseid teateid.

3. Lõikes 2 osutatud andmetoetusmehhanismist saab hiljemalt 2. jaanuariks 2019 vahend teabe vahetamiseks muude käesoleva määruse kohaldamisega seotud aspektide kohta.

Samuti võib see hõlmata teavet liikmesriigi jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide, liikumisteede, riskihindamise, ohje- ja hävitamise meetmete kohta, kui selline teave on olemas.

Artikkel 26

Üldsuse osalemine

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva määruse artikli 13 kohaste tegevuskavade väljatöötamisel ja käesoleva määruse artikli 19 kohaste ohjemeetmete kehtestamisel antakse üldsusele varakult võimalus osaleda tulemuslikult nende ettevalmistamisel, muutmisel ja läbivaatamisel, kasutades korda, mille liikmesriigid on vastavalt direktiivi 2003/35/EÜ artikli 2 lõike 3 teisele lõigule juba kindlaks määranud.

Artikkel 27

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses ja teda võib tema ülesannetes abistada artiklis 28 osutatud teadusfoorum.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 28

Teadusfoorum

Komisjon tagab liikmesriikide poolt ametisse nimetatud teadusringkondade esindajate osalemise, et anda nõu käesoleva määruse kohaldamisega seotud mis tahes teaduslike küsimuste kohta, eelkõige seoses artiklitega 4, 5, 10 ja 18. Kõnealused esindajad kohtuvad teadusfoorumil. Komisjon kehtestab nimetatud foorumil kodukorra.

Artikkel 29

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 5 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 1. jaanuarist 2015. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 lõikes 3 osutatud volituste delegerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 5 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 30

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad sätted karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva määruse rikkumise korral. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende kohaldamine.

2. Kehtestatud karistused on tulemuslikud, proportsionaalsed ja hoiatavad.

3. Kehtestatud karistused võivad hõlmata muu hulgas järgmist:

a) rahatrahvid;

b) selliste liidu jaoks probleemsete looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide arestimine, mis ei vasta nõuetele;

c) artikli 8 kohaselt välja antud loa viivitamatu peatamine või kehtetuks tunnistamine.

4. Liikmesriigid edastavad komisjonile 2. jaanuariks 2016 lõikes 1 osutatud sätted ja viivitamata nende mis tahes hilisemad muudatused.

Artikkel 31

Muul kui kaubanduslikul otstarbel looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike omavaid isikuid käsitlevad üleminekusätted

1. Erandina artikli 7 lõike 1 punktidest b ja d lubatakse selliste lemmikloomade omanikel, kes kuuluvad liidu nimekirja kantud looduslikku tasakaalu ohustavasse võõrliiki ning keda peetakse muul kui kaubanduslikul otstarbel, pidada neid kuni loomade loomuliku surmani, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) loomi peeti enne nende kandmist liidu nimekirja;

b) loomi peetakse suletud tingimustes ning on võetud kõik asjakohased meetmed, millega tagatakse, et nende paljunemine ja põgenemine ei ole võimalik.

2. Pädevad asutused võtavad kõik mõistlikud meetmed, et teavitada liikmesriikide korraldatud teadlikkuse suurendamise ja haridusprogrammide kaudu muul kui kaubanduslikul otstarbel looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike omavaid isikuid riskidest, mis kaasnevad lõikes 1 osutatud loomade pidamisega, ning meetmetest, mida tuleb võtta, et vähendada nii palju kui võimalik nende isendite paljunemise ja põgenemise riski.

3. Muul kui kaubanduslikul otstarbel looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike omavatel isikutel, kes ei saa tagada, et lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, ei lubata asjaomaseid loomi pidada. Liikmesriigid võivad pakkuda neile võimalust loomad ära anda. Sellisel juhul pööratakse nõuetekohast tähelepanu loomade heaolule.

4. Käesoleva artikli lõikes 3 nimetatud loomi võivad pidada artiklis 8 osutatud asutused või neid võib hoida liikmesriikide poolt spetsiaalselt selleks otstarbeks loodud rajatistes.

Artikkel 32

Kaubanduslikke varusid käsitlevad üleminekusätted

1. Sellise looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide isendite kaubandusliku varu valdajal, mis on omandatud enne kõnealuste liikide kandmist liidu nimekirja, lubatakse kuni kaks aastat pärast nimekirja kandmist elusisendeid või nende paljundatavaid osi pidada ja vedada selleks, et need varude hävitamiseks tappa või humaanselt hukata, neid müüa või üle anda teadusasutustele või *ex situ*-kaitsega tegelevatele asutustele ja artiklis 8 osutatud meditsiinilisteks toiminguteks tingimusel, et isendeid hoitakse ja veetakse suletud tingimustes ning võetakse kõik asjakohased meetmed, millega tagatakse, et isendite paljunemine või põgenemine ei ole võimalik.

2. Isendite müümine või üleandmine muul kui kaubanduslikul otstarbel looduslikku tasakaalu ohustavaid võõrliike kasutavatele isikutele on lubatud ühe aasta jooksul pärast nende kandmist nimekirja, tingimusel et isendeid hoitakse ja veetakse suletud tingimustes ning võetakse kõik asjakohased meetmed, millega tagatakse, et isendite paljunemine või põgenemine ei ole võimalik.

3. Kui määruse (EÜ) nr 708/2007 artikli 6 kohaselt on välja antud luba vesiviljeluses kasutatavatele liikidele, mis on hiljem kantud liidu nimekirja, ning loa kehtivusaeg ületab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tähtaega, tunnistab liikmesriik loa määruse (EÜ) nr 708/2007 artikli 12 kohaselt käesoleva artikli lõikes 1 osutatud perioodi lõppedes kehtetuks.

Artikkel 33

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 2015.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 22. oktoober 2014

Euroopa Parlamendi nimel

president

M. SCHULZ

Nõukogu nimel

eesistuja

B. DELLA VEDOVA
